

B. CONTABILITATEA CREANTELOR COMERCIALE

Creanțele comerciale apar în cadrul procesului de desfacere a bunurilor sau ca urmare a executării lucrărilor sau prestațiilor de servicii către terți și cuprind în structura lor clienții și efectele de primit.

Clasificarea creanțelor comerciale

După termenul de încasare (scadență):

- creanțe exigibile, stabilite pe bază de factură emisă clientului
- creanțe neexigibile, pentru care nu s-a primit factura

După modalitatea de încasare:

- creanțe încasate prin contul bancar, cu ordin de plată (OP)
- creanțe încasate prin casierie (cu numerar), pe bază de chitanță
- creanțe încasate prin efecte comerciale (bilete la ordin, cambie, etc.)

După sediul clientului:

- creanțe interne
- creanțe externe

În funcție de caracterul lor juridic:

- creanțe certe
- creanțe incerte

Principalele conturi utilizate

Creanțe comerciale (activ)

- 411. Clienți
 - 4111. Clienți (A)
 - 4118. Clienți incerți sau în litigiu (A)
- 413. Efecte de primit de la clienți (A)
- 418. Clienți-facturi de întocmit (A)
- 419. Clienți-creditori (P)

Avansurile primite de la clienți se înregistrează în contabilitate în conturi distincte.

În conturile de terți se înregistrează distinct operațiunile de scontare, forfetare și alte operațiuni, efectuate cu instituții de credit.

Operațiunile privind vânzările/cumpărările de bunuri și prestațiile de servicii efectuate pe baza efectelor comerciale se înregistrează în contabilitate în conturile corespunzătoare de efecte de plătit. Efectele comerciale trebuie să îndeplinească condițiile de formă și fond prevăzute de legislația în vigoare, fără de care validitatea lor poate fi contestată sau anulată.

Creanțele în valută, rezultate ca efect al tranzacțiilor entității, se înregistrează în contabilitate atât în lei, cât și în valută.

Diferențele de curs valutar care apar cu ocazia decontării creanțelor în valută la cursuri diferite față de cele la care au fost înregistrate inițial pe parcursul lunii sau față de cele la care sunt înregistrate în contabilitate trebuie recunoscute în luna în care apar, ca venituri sau cheltuieli din diferențe de curs valutar.

Atunci când creanța în valută este decontată în decursul aceleiași luni în care a survenit, întreaga diferență de curs valutar este recunoscută în acea lună. Atunci când creanța în valută este decontată într-o lună ulterioară, diferența de curs valutar recunoscută în fiecare lună, care intervine până în luna decontării, se determină ținând seama de modificarea cursurilor de schimb survenită în cursul fiecărei luni.

Documente privind evidența creanțelor:

- factura
- avizul de însoțire a mărfii
- ordinul de plată

- chitanța
- biletul la ordin/cambia
- bonul fiscal, etc.

Reflectarea în contabilitate a creanțelor comerciale

Principalele operații privind creanțele comerciale sunt:

- înregistrarea avansurilor de la clienți
- înregistrarea ceranței, exigibilă sau neexigibilă
- creșterea creanței pentru penalități sau diferențe de curs valutar
- stingerea creanței prin: încasarea contravalorii ei, efecte comerciale acceptate (bilet la ordin, cambie), decontarea avansului primit, sconturi acordate, sume nerecuperate trecute pe pierderi
- transferarea creanței neexigibile devenită exigibilă

Prezentarea principalelor conturi

Contul 4111 "Clienți"

Cu ajutorul acestui cont se ține evidența creanțelor și decontărilor în relațiile cu clienții interni și externi pentru produse, semifabricate, materiale, mărfuri, etc. vândute, lucrări executate și servicii prestate, pe bază de facturi, fiind un cont de activ.

4111 "Clienți"

+	DEBIT	CREDIT	-
<i>Prețul de vânzare al mărfurilor, produselor, semifabricatelor etc. livrate și serviciilor prestate, precum și taxa pe valoarea adăugată aferentă</i>		<i>Sumele încasate de la clienți</i>	
4111 = %		% = 4111	
701-708		512	
4427		531	
<i>Bunurile livrate sau serviciile prestate pentru care s-a întocmit între timp și se primește factura</i>		<i>Decontarea avansurilor încasate de la clienți</i>	
4111 = 418		419 = 4111	
<i>Venituri înregistrate în avans sau de realizat, aferente perioadelor sau exercițiilor financiare următoare</i>		<i>Garanțiile reținute de terți</i>	
4111 = 472		267 = 4111	
<i>Avansurile facturate clienților</i>		<i>Cecurile și efectele comerciale acceptate</i>	
4111 = %		% = 4111	
419		511, 413	
4427			
<i>Creanțele reactivate</i>		<i>Reducerile comerciale acordate ulterior facturării</i>	
4111 = 754		709 = 4111	
<i>Ambalajele care circulă în sistem de restituire, facturate clienților</i>		<i>Sconturile acordate clienților</i>	
4111 = 419		667 = 4111	
<i>Despăgubirile, amenzile și penalitățile datorate de terți</i>		<i>Sumele trecute pe pierderi cu prilejul scăderii din evidență a clienților incerți sau în litigiu</i>	
4111 = 758		654 = 4111	
<i>Diferențele favorabile de curs valutar, aferente creanțelor în valută, înregistrate la finele lunii, respectiv la închiderea exercițiului financiar</i>		<i>Creanțe prescrise, scutite sau anulate, potrivit legii</i>	
4111 = 765		658 = 4111	

Diferențele favorabile aferente creanțelor exprimate în lei, a căror decontare se face în funcție de cursul unei valute, înregistrate la finele lunii, respectiv la închiderea exercițiului financiar 4111 = 768	Ambalajele care circulă în sistem de restituire, primite de la clienți 419 = 4111
Rezultatul favorabil provenit din corectarea erorilor contabile aferente exercițiilor financiare anterioare 4111 = 117	Creanțele care fac obiectul participării în natură, potrivit legii, la capitalul social al altor entități, în schimbul dobândirii de participații în capitalul acestora % = 4111 261, 262, 263, 265
	Diferențele nefavorabile de curs valutar aferente creanțelor în valută, înregistrate la decontarea acestora sau cu ocazia evaluării lor la finele lunii, respectiv la închiderea exercițiului financiar 665 = 4111
	Diferențele nefavorabile aferente creanțelor exprimate în lei, a căror decontare se face în funcție de cursul unei valute, înregistrate la decontarea acestora sau cu ocazia evaluării lor la finele lunii, respectiv la închiderea exercițiului financiar 668 = 4111
Sold debitor Creanțe deținute asupra clienților (sume de încasat de la aceștia)	

Contul 4118 "Clienți incerti sau în litigiu"

Cu ajutorul acestui cont se ține evidența creanțelor incerte, respectiv clienților incerti, rău platnici, dubioși sau aflați în litigiu, fiind un cont de activ.

4118 "Clienți incerti sau în litigiu"

+ DEBIT	CREDIT -
Creanțele față de clienții care se dovedesc rău platnici, dubioși, incerti sau litigioși 4118 = 4111	Sumele încasate de la clienți incerti % = 4118 512, 531
Diferențele favorabile de curs valutar, aferente creanțelor incerte în valută, înregistrate la finele lunii, respectiv la închiderea exercițiului financiar 4118 = 765	Sumele trecute pe pierderi cu prilejul scăderii din evidență a clienților incerti sau în litigiu % = 4118 654 4427
	Diferențele nefavorabile de curs valutar aferente creanțelor incerte în valută, înregistrate la decontarea acestora sau cu ocazia evaluării lor la finele lunii, respectiv la închiderea exercițiului financiar 665 = 4118
Sold debitor Creanțe deținute asupra clienților incerti sau în litigiu (sume datorate de aceștia)	

Contul 418 "Clienți - facturi de întocmit"

Cu ajutorul acestui cont se evidențiază livrările de bunuri, prestările de servicii sau executările de lucrări, inclusiv taxa pe valoarea adăugată, pentru care nu s-au întocmit facturi, fiind un cont de activ.

418 "Clienți - facturi de întocmit"

+ DEBIT	CREDIT -
<i>Livrările de bunuri sau serviciile prestate către clienți, pentru care nu s-au întocmit facturi, inclusiv taxa pe valoarea adăugată aferentă, precum și alte creanțe față de aceștia</i> 418 = % 701 la 708, 4428, 758	<i>Valoarea facturilor întocmite și regularizarea creanței</i> 4111 = 418
<i>Diferențele favorabile de curs valutar, aferente creanțelor în valută, înregistrate la finele lunii, respectiv la închiderea exercițiului financiar</i> 418 = 765	<i>Diferențele nefavorabile de curs valutar aferente clienților - facturi de întocmit, înregistrate la primirea facturii sau la finele lunii, respectiv la închiderea exercițiului financiar</i> 665 = 418
<i>Diferențele favorabile aferente creanțelor exprimate în lei, a căror decontare se face în funcție de cursul unei valute, înregistrate la finele lunii, respectiv la închiderea exercițiului financiar</i> 418 = 768	<i>Diferențele nefavorabile aferente creanțelor exprimate în lei, a căror decontare se face în funcție de cursul unei valute, înregistrate la primirea facturii sau la finele lunii, respectiv la închiderea exercițiului financiar</i> 668 = 418
Sold debitor <i>Bunurile livrate sau serviciile prestate, pentru care nu s-au întocmit facturi</i>	

Contul 419 "Clienți - creditorii"

Cu ajutorul acestui cont se evidențiază avansurile încasate de la clienți, precum și ambalajele care circulă în sistem de restituire, fiind un cont de pasiv.

419 "Clienți - creditorii"

- DEBIT	CREDIT +
<i>Decontarea avansurilor încasate de la clienți</i> 419 = 4111	<i>Sumele facturate clienților reprezentând avansuri pentru livrări de bunuri sau prestări de servicii</i> 4111 = 419
<i>Ambalajele care circulă în sistem de restituire, primite de la clienți</i> 419 = 4111	<i>Ambalajelor care circulă în sistem de restituire, primite de la clienți</i> 411 = 419
<i>Ambalajele care circulă în sistem de restituire, nerestituite de clienți</i> 419 = 708	
	Sold creditor <i>Sumele datorate clienților-creditori</i>